

Asia: VN/3528/2021

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jolla yhdenvertaisuussuunnittelovelvollisuus ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus laajenisivat koskemaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia?

Kannatamme ehdotusta.

Lapsen kokemukset syrjinnästä ja rasismista alkavat usein jo varhaislapsuudessa. Tutkimukset osoittavat, että arjen rasismi ja muu syrjintä ovat isoja ongelmia myös varhaiskasvatuksessa.

Yhdenvertaisuussuunniteluun tulee olla riittävän tarkat ohjeet ja ohjeistukseen tulee sisällyttää myös velvoite tarjota varhaiskasvatuksen henkilöstölle lisäkoulutusta rasismiin ja syrjintään liittyvistä teemoista. Ilman riittävää tietoa rasismista ja syrjinnästä ilmiönä sekä niiden erilaisista ilmenemisen tavoista, niihin on vaikea puuttua käytännön työssä.

Suunnitelma tulee laatia yhteistyössä henkilöstä sekä lasten ja heidän perheidensä kanssa.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että kunta vastaisi siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat?

Kannatamme ehdotusta.

Häirintä

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien häirinnän määritelmän muuttamista siten, että se sisältäisi myös ihmisyhmään kohdistuvan häirinnän?

Kannatamme ehdotusta.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan lakiin kirjattaisiin, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän menettely on syrjintää, jos ne laiminlyövät puuttua tiedossaan olevaan häirintään?

Kannatamme ehdotusta.

Asian vieminen lautakuntaan ilman yksilöityä asianomistajaa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu tai yhdenvertaisuutta edistävä yhteisö voisi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan myös sellaisen syrjintää tai vastatoimia koskevan asian, jossa ei ole yksilöitävissä tiettyä asianomistajaa?

Kannatamme ehdotusta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle on samalla varmistettava riittävät resurssit vastaamaan tämän lain edellyttämän työmäärän lisääntymistä. Hakijan kannalta on kestävämpi, mikäli hänen asiansa käsittely viivästyy kohtuuttomasti.

Kohtuulliset mukautukset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien kohtuullisia mukautuksia?

-

Hyvitys

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä?

Kannatamme ehdotusta.

Ehdotuksen mukaan sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla että käräjäoikeuksilla olisi toimivalta määrätä hyvitystä. Lautakunnan ja tuomioistuinten toimivallan jaosta säädettäisiin laissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien käräjäoikeuksien ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan jakoa hyvitysasioissa?

Kannatamme ehdotusta.

Ehdotuksen mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan menettelyssä noudatetaan asian käsittelyn ja selvittämisen, suullisen käsittelyn ja oikeudenkäyntikulujen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä ja näihin liittyviä julkisuussäännöksiä ja muilta osin täydentävästi hallintolakia. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa noudatettavaa menettelyä hyvitysasian käsittelyssä?

Kannatamme ehdotusta.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan hallintotuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa voitaisiin vahvistaa ratkaisuksi sovinto hyvitysasiaa koskevalta osalta?

Kannatamme ehdotusta.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä koskevat muutokset

Mitä mieltä olette ehdotuksista koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä (esim. jaostojen kokoonpano, vahvennettu jaosto, asian tutkimatta jättäminen, sidonnaisuusilmoitukset)?

-

Esityksen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetuilla muutoksilla olevan?

Esitykset lisäävät ymmärrystä rasismista ja syrjinnästä ilmiöinä, tekevät näkyväksi rasistisia ja syrjiviä käytäntöjä ja rakenteita sekä lisäävät mahdollisuuksia puuttua syrjintään ja rasismiin sekä muuhun eriarvoistavaan kohteluun. Esitykset parantavat yksilöiden oikeuksia ja turvaa, mikäli he kokevat syrjintää.

Muut huomiot esityksestä

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

-

Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne työelämän alajaoston esityksestä

Työsuojeluviranomaisten ohella myös yhdenvertaisuusvaltuutetulle tulee antaa toimivalta arvioida myös työelämässä tapahtuvaa syrjintää syrjinnän uhrin oikeusturvan vahvistamiseksi.

Rekrytointisyrjinnän ehkäisemiseksi työnantajan velvollisuutta selvittää työnhakijalle valinnan perusteita tulee laajentaa kaikkiin syrjintäperusteisiin. Mikäli työnhakijalla ei ole käytettävissään riittävää tietoa valintaperusteista, hänen on mahdotonta arvioida, kohdistuuko häneen syrjintää ja saattaa asia eteenpäin arvioitavaksi.

Työnantajan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta (7 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa täsmennetään mitä työnantajan tulee ottaa huomioon arvioidessaan työpaikan yhdenvertaisuustilannetta?

Kannatamme ehdotusta. Ehdotus konkretisoi työnantajan velvoitteita ja selventää siten huomattavasti nykytilannetta.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi jatkossa sisältää myös työpaikan yhdenvertaisuuden arvioinnin johtopäätökset?

Kannatamme ehdotusta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ja toimivalta (19 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus antaa lausunto työsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa (22 §:n tarkoittamissa tapauksissa)?

Ehdotus on riittämätön. Yhdenvertaisuusvaltuutetulle tulisi antaa täysi toimivalta arvioida myös työelämässä tapahtuvaa syrjintää.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi mahdollisuus toimia ulkopuolisena asiantuntijana työsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa?

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tulisi olla itsenäinen ja riippumaton viranomainen vastaavasti kuin tasa-arvovaltuutetun, jonka toimivalta koskisi myös työelämässä tapahtuvaa syrjintää.

Työsuojeluviranomaisen tehtävät ja toimivalta (22 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaa täsmennetään koskemaan työelämää?

Valvontatoimivallan täsmennyksen sijaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa koskemaan myös työelämän syrjintään liittyviä kysymyksiä.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomaisen on varattava yhdenvertaisuusvaltuutetulle tilaisuus lausunnon antamiseen asioissa, joilla on yhdenvertaisuuslain tulkinnan kannalta merkitystä?

Ehdotus on riittämätön. Yhdenvertaisuusvaltuutetulle tulisi antaa täysi toimivalta arvioida myös työelämässä tapahtuvaa syrjintää.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomainen voi lain tulkinnan kannalta merkittävässä yksittäistapauksessa käyttää apunaan yhdenvertaisuusvaltuutettua asian selvittämisessä?

-

Mitä mieltä olette työsuojeluviranomaisen tiedonvälitykseen liittyvistä ehdotuksista?

-

Kehotusmenettelyn laajentaminen (työsuojelun valvontalaki 13 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen kehotusmenettelyä laajennetaan koskemaan myös työnantajan velvollisuutta arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta (7§:n 1 momentti)?

Kannatamme ehdotusta.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa kaikkiin työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, miten ratkaisisitte yhdenvertaisuusvaltuutetun ja työsuojeluviranomaisen päällekkäiseen toimivaltaan liittyvät kysymykset?

Vastaavaa toimivaltojen yhtäaikaista toteutua jo monessa muussa asiassa ilman, että niiden soveltamisessa on ilmennyt merkittäviä ongelmia.

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa tulisi laajentaa työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, mitkä työelämäasiat soveltuisivat lautakuntakäsittelyyn?

Lautakunnan ja tuomioistuimen välinen työnjako tulee jättää oikeuskäytännössä määriteltäväksi.

Vaikutusarvioinnit

Yleiset huomionne esityksen arvioiduista vaikutuksista

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivallan laajentamisella olisi mahdollisuus lisätä merkittävästi positiivisia yhdenvertaisuusvaikutuksia. Ehdotuksessa tätä mahdollisuutta ei hyödynnetä.

Huomionne taloudellisista vaikutuksista

-

Huomionne vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Huomionne yhteiskunnallisista vaikutuksista

-

Onko jokin olennainen vaikutus jäänyt esityksessä arvioimatta tai liian vähäiselle arvioinnille? Jos on, mikä?

-

Nyman Jenny
Adoptioperheet ry